

Sygn. akt VI Cz 1647/16

POSTANOWIENIE

Dnia 28.12.2016r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie VI Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Karol Kołodziejczyk

Sędziowie: SSO Halina Garus

SSO Leszek Mazur (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 28.12.2016r.

sprawy z powództwa P. S.

przeciwko M. O. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek zażalenia pozwanego M. O. (1)

od postanowienia Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 7 lipca 2016r.

sygn. akt I C 943/16

postanawia: zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że wniosek o udzielenie zabezpieczenia oddalić.

Sygn. akt VI Cz 1647/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 7.07.2016 r. sygn. akt IC 943/16 k. 17-18 Sąd Rejonowy w Zawierciu udzielił zabezpieczenia roszczenia P. S. o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powoda umowy darowizny 1/2 udziału w nieruchomości z dnia 10.03.2013 r. zawartej pomiędzy pozwanym M. O. (1) a jego rodzicami M. O. (2) i M. O. (3) numer rep (...) zawartej przed notariuszem M. K. w Kancelarii Notarialnej w C. poprzez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania 1/2 udziału w nieruchomości położonej w Ł., oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Zawierciu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczystą o nr (...). Jako prawną podstawę swojego rozstrzygnięcia Sąd I instancji wskazał art. 730 k.p.c., art. 730⁽¹⁾ k.p.c. i art. 755 § 1 pkt. 2 i 5 k.p.c.

Zażalenie k.27-38 od tego postanowienia złożył pozwany zarzucając Sądowi I instancji:

1. naruszenie art. 730¹ § 1 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie zachodzą okoliczności wskazujące na uprawdopodobnienie roszczenia powoda, podczas gdy w przedmiotowej sprawie powód wskazał błędną wysokość przysługującej mu względem M. O. (3) wierzytelności, albowiem nie uwzględnił dokonanych przez M. na jego rzecz wpłat w łącznej wysokości 14 000 zł, tym samym nie sposób uznać że uprawdopodobnił roszczenie we wskazanej wysokości;

2. naruszenie art. 730¹ § 1 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie zachodzą okoliczności wskazujące na uprawdopodobnienie roszczenia powoda, podczas gdy z uwagi na fakt, że nieruchomość w Ł. będąca

przedmiotem zaskarżonej przez powoda czynności, przed wyjściem z majątku M. O. (3) stanowiła współwłasność łączną M. i M. O. (3), a tym samym niedopuszczalna by była egzekucja z udziału w nieruchomości w okresie udania ustawowej małżeńskiej wspólności majątkowej. Ponadto nawet w przypadku przymusowego ustanowienia rozdzielności majątkowej między M. O. (3) a M. O. (2) wierzyciel nie uzyskałby zaspokojenia z nieruchomości albowiem ta przypadłby M. O. (2) z uwagi na fakt, że środki na jej zakup pochodziły z majątku osobistego M. O. (2) oraz jej matki K. S., a tym samym uzasadnionym jest twierdzenie powód nie uprawdopodobnił przysługującego mu względem pozwanego roszczenia, albowiem zaskarżoną czynnością nie doszło do pokrzywdzenia wierzycieli;

3. naruszenie art. 730i § 1 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie zachodzą okoliczności wskazujące na uprawdopodobnienie roszczenia powoda, podczas gdy M. O. (2) oraz M. O. (3) nie mieli świadomości że darując nieruchomość swojemu synowi doprowadzają do pokrzywdzenia wierzycieli M. O. (3). a jedyną przyczyną dokonania zaskarżonej czynności były względy rodzinne, a tym samym uzasadnionym jest twierdzenie że powód nie uprawdopodobnił przysługującego mu względem pozwanego roszczenia, albowiem M. i M. O. (3) nie mieli świadomości pokrzywdzenia wierzycieli.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku powoda o udzielenie zabezpieczenia powództwa, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów przedmiotowego postępowania zażaleniewego. Ponadto skarżący wniósł o przeprowadzenie dowodu ze wskazanych dokumentów oraz świadków, a także z przesłuchania pozwanego.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje. Zażalenie jest zasadne.

I. Zasadność zażalenia wynika z uznania za trafny zarzut dotyczący nieuprawdopodobnienia roszczenia przez powoda, w szczególności z powodów skazanych w pierwszej części zarzutu nr 2. Jedną z zasadniczych przesłanek powództwa z art. 527 k.c. jest pokrzywdzenie wierzycieli, które niniejszej sprawie miało polegać na usunięciu z majątku dłużnika w drodze darowizny składnika w postaci nieruchomości, która, zdaniem powoda mogłaby stanowić przedmiot egzekucji (por. uzasadnienie pozwu k.4). Swoje stanowisko powód wsparł wskazaniem na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 6.06.2003 r. sygn. akt IV CKN 204/01 (OSNC 2004, nr 9, póż. 138), w którym uznano, że powództwo przewidziane w art. 527 k.c. jest dopuszczalne także wtedy, gdy dłużnikiem jest tylko jeden z małżonków, a przedmiot zaskarżonej czynności wchodził do majątku wspólnego dłużnika i jego małżonka (por. orz. SN z dnia 6.06.2003 r. sygn. akt IV CKN 204/01, OSNC 2004, nr 9, póż. 138), S. to wydaje się adekwatne w okolicznościach niniejszej sprawy, gdyż taka właśnie opisana sytuacja w niniejszej sprawie istnieje.

II. Istotne jest jednak to, że przywołany pogląd został wyrażony przez Sąd Najwyższy w odmiennym stanie prawnym. Sąd Najwyższy odwołał się w uzasadnieniu przede wszystkim do art. 41 l k.r. i o., który jako zasadę statuował odpowiedzialność wspólnym majątkiem małżonków za długi tylko jednego z nich (por. brzmienie art. 41 § 1 k.r. i o. oraz fragment uzasadnienia powołanego orzeczenia str. 41: "Zaspokojenia z majątku wspólnego może żądać także wierzyciel, którego dłużnikiem jest tylko jeden z małżonków.", „... W pierwszej kolejności należy przywołać art. 41 k.r.o. W § 1 tego artykułu sformułowana została zasada, że zaspokojenia z majątku wspólnego może żądać także wierzyciel, którego dłużnikiem jest tylko jeden z małżonków (wyjątki normuje art. 41 § 2...)". Wyłączenie odpowiedzialności majątkiem wspólnym w takiej sytuacji było możliwe zgodnie z art. 41 § 3 k.r. i o., niemniej jednak zasadą była, w opisanej sytuacji, odpowiedzialność także majątkiem wspólnym.

III. Nowelizacja z dnia 17.06.2004 r., która weszła w życie dnia 20.10.2005 r. spowodowała, że odpowiedzialność majątkiem wspólnym została zawężona do ściśle określonej sytuacji, a mianowicie powstania długu jednego z małżonków na skutek czynności działanej przez niego za zgodą drugiego małżonka (por. art. 1 pkt. 12 ustawy zmieniającej z dnia 17.06.2014 r. Dz.U. 04.162.1691, oraz aktualne brzmienie art. 41 l k.r. i o. po nowelizacji: „Jeżeli małżonek zaciągnął zobowiązanie za zgodą drugiego małżonka, wierzyciel może żądać zaspokojenia także z majątku wspólnego małżonków."). Uprawdopodobnienie roszczenia w takiej sytuacji wymaga odniesienia się do kwestii zgody małżonka dłużnika na czynność, z której wynika wierzytelność dłużnika podlegająca ochronie w drodze skargi

paulińskiej, ewentualnie także zabezpieczeniu w takim procesie. Tymczasem ta kwestia została całkowicie pominięta zarówno przez powoda dochodzącego zabezpieczenia, jak i Sąd Rejonowy, który tego zabezpieczenia udzielił. Zarówno powód jak i Sąd Rejonowy, deklaratywnie przyjęli, że darowana nieruchomość stanowiła taki składnik majątku dłużnika, z którego powód mógłby prowadzić skuteczną egzekucję (por. następujący fragment uzasadnienia pozwu k. 4: „...w/w nieruchomość stanowiła składnik majątku dłużnika, z którego możliwe było prowadzenie skutecznej egzekucji przez wierzyciela... ”, oraz następujący fragment uzasadnienia zaskarżonego postanowienia k. 18: „ ...Majątek, z którego można byłoby prowadzić skuteczną egzekucję M. O. (3) w drodze darowizny z dnia 10 marca 2013 r. przekazał pozwanemu M. O. (1)... ”). Pogląd taki był uzasadniony w poprzednim stanie prawnym, w którym dla uprawdopodobnienia roszczenia wystarczyło wykazanie długu jednego z małżonków i przynależność przedmiotu kwestionowanej czynności do majątku wspólnego, gdyż odpowiedzialność małżonków majątkiem wspólnym wynikała wprost z przepisu. Obecnie konieczne jest odniesienie się także do genezy wierzytelności, a mianowicie, czy wynika ona z czynności, na którą drugi małżonek wyraził zgodę, czy też nie. Brak takiego odniesienia nie pozwala na uznanie za uprawdopodobnione, że z przedmiotowej nieruchomości stanowiącej przedmiot darowizny z dnia 10.03.2013 r. na rzecz pozwanego, powód mógłby prowadzić egzekucję, a w takiej sytuacji kwestionowana darowizna niekoniecznie krzywdziła wierzyciela. Oznacza to konsekwencji, że roszczenie o uznanie tej darowizny za dokonaną z pokrzywdzeniem wierzycieli nie zostało uprawdopodobnione, co doprowadziło do zmiany zaskarżonego postanowienia i oddalenia wniosku.

IV. Pozostałe zarzuty podniesione przez skarżącego dotyczące ewentualnego przymusowego ustanowienia rozdzielności majątkowej między M. O. (3) a M. O. (2) oraz oczekiwanej przynależności spornej nieruchomości do majątku odrębnego M. O. (2), jak również braku świadomości pokrzywdzenia po stronie darczyńców nie są trafne. Ich ocena wymaga bowiem prowadzenia postępowania dowodowego, a to przekracza ramy postępowania zabezpieczającego. Z tego powodu Sąd Okręgowy pominął część wniosków dowodowych, natomiast pozostał uznał za zbędne dla rozstrzygnięcia zażalenia.

Mając na względzie wskazane argumenty Sąd odwoławczy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie i wniosek o udzielenie zabezpieczenia oddalił